

انتقاد مراجع از سکوت دولت در برابر سرکوب مسلمانان چین

گروه سیاسی: آیت‌الله العظمی ناصر مکارم شیرازی، از مراجع تقلید ساکنان قم، از دولت جمهوری اسلامی خواست که در برابر سرکوب مسلمانان در ایالت سین کیانگ چین سکوت نکند و برادران و خواهران دینی خود را تنها نگذارد. وی خاطرنشان کرد که روابط دوستانه ایران و چین و مناسبات نزدیک سیاسی و اقتصادی دو کشور نمی‌تواند دلیلی بر سکوت مقام‌های مسوول ایرانی در برابر فجایع اخیر باشد.

متن بیانیه مکارم شیرازی به این شرح است: اخبار وحشتناکی که از ایالت سین کیانگ چین درباره کشتار وسیع و سرکوب مسلمانان این منطقه منتشر شده است موجب تأسف شدید هر مسلمانی و انسان آزاده‌ای است. این منطقه که در غرب چین واقع شده و تقریباً یک ششم مساحت چین را تشکیل می‌دهد، اکثریت قاطع اهالی آن مسلمانند تنها گروه کوچکی از نژاد «هان» از کمونیست‌ها در آنجا زندگی می‌کنند. این منطقه صنعتی و حاصلخیز اخیراً محل شدیدترین درگیری‌ها بین مسلمانان و گروه نژادپرست هان واقع شده است، گرچه دولت چین آن را یک نزاع قومی قلمداد می‌کند ولی حمایت دولت از گروه مخالف و سرکوب شدید مسلمانان و تعطیلی مساجد آنها همه حکایت از این دارد که توطئه‌ای بر ضدمسلمین منطقه در جریان است. درست است که دولت و ملت چین روابط دوستانه و نزدیکی در امور اقتصادی و سیاسی با ما و سایر کشورهای اسلامی دارند ولی این دلیل بر آن نمی‌شود که برادران و خواهران مسلمان ما را در آن منطقه به وضع فجیعی سرکوب کنند و ما خاموش بنشینیم. ما ضمن محکوم کردن شدید این سرکوب‌ها از همه مسلمانان و تمام آزادگان جهان دعوت می‌کنیم که اعتراض شدید خود را نسبت به این حرکت غیردوستانه اظهار دارند و یکصداز دولت چین بخواهند که به این وضع خاتمه داده و مجرمان را مجازات کنند.

مردم از مسوولان دولت جمهوری اسلامی نیز انتظار دارند در این مورد سکوت نکنند و موضع قوی مناسبی بگیرند و برادران و خواهران مسلمان خود را تنها نگذارند. آیت‌الله العظمی لم‌فخالله صافی گلپایگانی نیز در دیدار جمعی از طلاب با اشاره به حوادث غمبار کشور چین که موجب به خاک و خون کشیده شدن جمعی از مردم مظلوم و بی‌دفاع مسلمان این کشور شد، وضع اسفبار و رعایت نشدن حقوق عادی بشری در این کشور را محکوم کرد. این مرجع تقلید همچنین با اشاره به کشته شدن یک زن مسلمان مصری در آلمان به جرم داشتن حجاب اسلامی، این حوادث ضد بشری و ضداسلامی را محکوم کرد و گفت: «از کشورهای اسلامی می‌خواهیم که به این تجاوزات که در گوشه و کنار دنیا به حقوق مسلمانان می‌شود، عکس‌العمل نشان دهند و هیچ تبعیض و تفاوتی قائل نشوند.» وی افزود: مسلمانان باید به طور مناسب و مؤثر اعتراض کرده و تجاوز به حقوق مسلمانان در هر کجا و هر کشوری که باشد را محکوم کرده و با مسلمانان چه چینی باشند یا اروپایی یا از هر جای دیگر هم‌دردی کنند. این مرجع تقلید با اشاره به کشتار و استضعاف شدید مسلمانان چینی خاطرنشان کرد: «از مجامع بین‌المللی و مدعیان دفاع از

حقوق بشر می‌خواهیم که این دوگانگی‌ها و سیاست‌بازی‌ها را در مساله حقوق بشر کنار بگذارند و انسان‌ها را به دو بخش مخالف و موافق غرب تقسیم نکنند و وضع حقوق‌بشر در چین را نادیده نگیرند. صافی گلپایگانی از وزارت امور خارجه نیز خواست که در مقابل کشتارمسلمانان بی‌دفاع چین موضع گرفته و با اعلام اعتراض، وظیفه‌اسلامی و انسانی خود را به بهترین وجه انجام دهد. همچنین جامعه مدرسین حوزه علمیه

قم در پی کشتار مسلمانان در ایالت سین کیانگ چین بیانیه‌ای صادر کرد. در این بیانیه آمده است: حوادث خونبار چند روز گذشته در ایالت سین کیانگ چین که منجر به کشته شدن بسیاری از مسلمانان این کشور و تعطیلی مساجد توسط عده‌ای نژادپرست گردید موجب تأسف و تأثر فراوان گردید. این حادثه در ایالتی به وقوع می‌پیوندد که تقریباً یک ششم وسعت جغرافیایی چین و اکثریت قابل توجهی از مسلمانان را به خود اختصاص داده است. گرچه دولت چین این کشتار فجیع را یک درگیری قومی خوانده است، اما اخبار حکایت از دخالت دولت و جانبداری از گروه خاص و نژادپرست در این غائله دارد. جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ضمن تأسف و تأثر فراوان، از دولت چین می‌خواهد با برخورد قاطع و هم‌سوولانه نسبت به حقوق شهروندی مسلمانان به این غائله پایان داده و وزارت امور خارجه نیز تا رسیدن به نتیجه نهایی موضوع را از طریق دیپلماتیک پیگیری نماید.»

واکنش حوزویان به اخبار ناآرامی‌های بخش مسلمان‌نشین پرجمعیت‌ترین کشور جهان در حالی انتشار یافته که دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران تاکنون موضع قاطعانه‌ای در برابر دولت چین نگرفته است. نوع برخورد مقامات ایرانی با حوادث چین این تلقی را به وجود می‌آورد که تهران هرچند نه به‌طور علنی، اما در پشت پرده ادعای یک نژادپرست داخلی بودن موضوع را به رسمیت شناخته است و حاضر نیست به عنوان کشوری اسلامی به دولت چین فشار چندانی وارد کند. دوگانگی رفتاری دستگاه دیپلماسی دولت نیم‌هنگامی آشکارتر می‌شود که واکنش‌های رسمی ایران در برابر قتل بانویی محجبه در یکی از دادگاه‌های آلمان با اظهارنظرهای مقامات درباره سرکوب مسلمانان در چین در یک ترازو مقایسه شود. در یک طرف ماجرا بانوی باردار مصری‌الاصولی قرار دارد که یکی از شهروندان نژادپرست آلمانی در صحن دادگاه به او حملات می‌شود و در واقع متهم، شاکی را می‌کشد و در سوی دیگر صدها مسلمان چینی هستند که با حمایت دولت یکن به خاک و خون کشیده می‌شوند. دولت‌مردان جمهوری اسلامی هرچند برای محکوم کردن جنایت نخست لحظه‌ای

خلاصه موضع گیری‌ها

- **آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی: روابط دوستانه با چین نمی‌تواند دلیلی بر سکوت مقامات مسوول ایرانی باشد.**
- **آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی: دولت با اعلام اعتراض به دولت چین وظیفه اسلامی و انسانی خود را انجام دهد.**
- **جامعه مدرسین حوزه علمیه قم: دولت چین با برخورد قاطع و مسوولانه نسبت به حقوق شهروندی مسلمانان به این غائله پایان دهد.**
- **متکی در گفت‌وگو با همتای چینی با تأکید بر ضرورت تأمین امنیت مسلمانان هرگونه دخالت خارجی باهدف برهم زدن ثبات چین را نادرست خواند.**

درنگ به خود راه ندادند، اما درباره فاجعه دوم که ابعادش به مراتب بزرگتر از رویداد اولی است، هنوز به جمع‌بندی روشنی نرسیدند و در حال بررسی اوضاع هستند و این در حالی است که هر دو اتفاق تقریباً همزمان روی دادند و تقدم و تاخر زمانی معنی‌داری باهم ندارند پنجشنبه گذشته که خبر نخست اخبار ساعت ۲۱ شبکه اول سیما به آزادی پنج کارمند کنسولگری ایران ۸۵ در بند نیروهای آمریکایی

بودند، اختصاص یافت، صداسپه‌ما فرصتی برای حسن قشقاوی، سخنگوی وزارت امور خارجه فراهم کرد تا به‌طور زنده درباره مهم‌ترین رویدادهای دیپلماتیک روز اظهارنظر کنند. پاسخ‌های وی به سوالات مجری بخش تحلیل اخبار ۲۱ به خوبی این دوگانگی رفتاری را نمایش می‌دهد. قشقاوی از موضع رسمی ایران در محکومیت قتل «مروه الشربینی» سخن گفت و اینکه تحلیل است، اما گویا این سیاست کلی یک قید غیررسمی و وزارت‌خارجه بیانیه‌ای در این باره صادر کرده است، اما نتوانست در برابر حوادث چین موضع محکمکی اتخاذ کند و تنها به رایزنی با کشورهای اسلامی و بررسی اوضاع اشاره کرد. این در حالی است که همواره وضع مسلمانان سراسر جهان در کانون توجه دستگاه سیاست خارجی ایران پس از انقلاب قرار داشته است، به عبارت دیگر تهران در ۳۰ سال گذشته کشورهای اسلامی و مسلمانان ساکن کشورهای غیراسلامی را جزو حوزه نفوذ نظام جمهوری اسلامی قلمداد کرده و کوشیده است از این طریق عمق استراتژیک خود را گسترش دهد. پویایی و روز آمدن مواضع ایران درباره رویدادهای لبنان، فلسطین، بوسنی و هرزگوین، مونته‌نگرو و هندوستان با همین پیش‌فرض قابل تحلیل است، اما گویا این سیاست کلی یک قید غیررسمی و غیرعلنی نیز دارد که می‌تواند دوگانگی رفتار تهران در حوزه سیاست خارجی را در چارچوبی قابل فهم صورت‌بندی کند. براین اساس می‌توان مدعی شد که حساسیت دیپلماتیک ایران درباره قلمرو اسلامی و سرنوشت مسلمانان جوامع غیراسلامی تابعی از جغرافیای سیاسی جهان است و متغیر اصلی این تابع چیزی نیست جز روابط سیاسی دولت‌ها با ایران. در این چارچوب تحلیلی، دیگر رفتار دوگانه وزارت امورخارجه چندان دور از انتظار نخواهد بود و البته بسیاری از ابهامات و پرسش‌ها نیز به خودبه‌خود رفع خواهد شد؛ پرسش‌هایی از این دست که چرا تشکل‌های دانشجویی اولگرا در برابر سفارت آلمان تجمع و به سمت آن تخم‌مرغ یرتاب می‌کنند، اما کسی با سفارت چین کاری ندارد یا اینکه چرا فقط تشیع جنازه نمایان برای «مروه الشربینی» پس از نماز جمعه تهران برگزار می‌شود و از تابوت‌هایی که نمادی از مسلمانان چینی باشد، خبری نیست.

پاسخ همه این پرسش‌ها را می‌توان در تبریک زودهنگام رئیس‌جمهور چین به محمود احمدی‌نژاد جستجو کرد و اینکه یکن حوادث پس از انتخابات ریاست‌جمهوری ایران را موضوعی داخلی تلقی کرد، بنابراین حال نوبت تهران است که حق حاکمیت دولت چین را در هر نوع برخورد با اتباع و شهروندانش به رسمیت بشناسد همانطور که سال‌ها پیش درباره دیگر متحدشرقی ایران یعنی روسیه، این کار را انجام داد و از موضع‌گیری تند در برابر سرکوب مسلمانان چینی چشم‌پوشی کرد. به این ترتیب اکنون رهبران کشور مسلمان اما لاتیک ترکیه مواضعی به مراتب محکم‌تر از مسوولان ایرانی اتخاذ می‌کنند، همانطور که رجب طیب اردوغان، نخست‌وزیر ترکیه، که در کنفرانسی مطبوعاتی در حاشیه اجلاس جی‌۸ در ایتالیا سخن می‌گفت، کشته شدن اویغورهای مسلمان در ایالت سین کیانگ را نسل‌کشی خواند و خواستار توقف این نسل‌کشی و مجازات عاملان حوادث خونین شد. وی مصرانه از امنیت شده، همچنین اعلام کرده که در صورت ادامه یافتن این درگیری‌ها، «برعکس‌قدر» رهبر ترک‌های اویغور را به ترکیه دعوت خواهد کرد.

منطقه خودمختار «سین کیانگ» یک منطقه مسلمان نشین است که قومیت اصلی آن را اویغورها تشکیل می‌دهند که زبان آنها شبیه زبان ترکی است، آمارها حاکی است نزدیک به هشت میلیون و ۳۰۰ هزار نفر اویغور در سین کیانگ سکونت دارند که در درگیری‌های خشونت بار هفته گذشته، دست‌کم ۱۵۶ نفر از آنها کشته شدند. دولت چین در اقلیمی برای برقراری امنیت، روز جمعه مساجد شهر ارومچی را در استان سین کیانگ تعطیل کرد و از برگزاری نماز جمعه توسط مسلمانان سین کیانگ جلوگیری به عمل آورد. دولت چین برای انجام این کار، نیروهای امنیتی و ضدشورش خود را در اطراف مساجد این شهر مستقر کرد. به‌رغم اعلام این خبر از سوی دولت چین، متولی یکی از مساجد در شهر ارومچی در پی درخواست نمازگزاران برای برپایی نماز جمعه، درهای متولی مسجد را گشود. درگیری‌ها در استان سین کیانگ با تظاهرات مسلمانان مرکز این استان در اعتراض به کشته شدن ۲ نفر از مسلمان که ماه گذشته در درگیری با قبیله چینی تبار «هان» اتفاق افتاد، آغاز شد. مسلمانان این استان خواستار مجازات این افراد بودند.

در همین حال دیروز منوچهر متکی در گفت‌وگوی تلفنی با همتای چینی خود ضمن انعکاس نگرانی‌های موجود در بین کشورها و علمای اسلامی چگونگی حوادث رخ داده از همتای چینی خود مطلع شد. متکی در این گفت‌وگو ضمن تأکید بر همبستگی و وحدت ملی مردم چین به ضرورت تأمین امنیت مسلمانان اشاره کرد و هرگونه دخالت خارجی باهدف برهم‌زدن ثبات این کشور را نادرست خواند.